

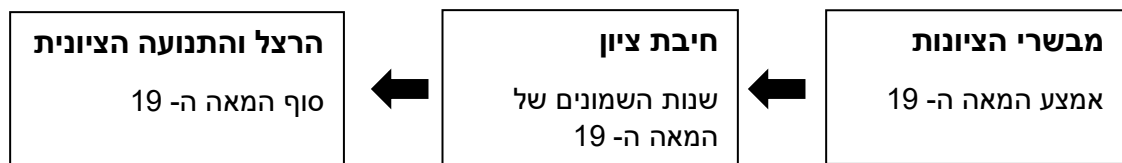
ציונות- איך הכול התחיל?

למדנו בתחילת השנה על התהליכים השונים שהתחוללו בעולם בעת החדשה, ואת ההשפעות שלהם על העם היהודי: רעיונות הנאורות, התיעוש, והתנועות הסוציאליות והליברליות. רעיון הלאומיות, כלומר הרעיון שכל עם מדינה צריך מדינה משלו, חלחל לתודעה העולמית בתקופה הזו והגיע בהמשך גם אל העם היהודי. התהליך היה מורכב ולא פשוט.

אפי' ציונות?

הציונות היא התנועה הלאומית היהודית שהחלה לצמוח באמצע המאה ה-19. מטרתה הייתה לאחד את העם היהודי כלאום, להקים מדינה יהודית ריבונית בארץ ישראל ולהתיישב בה.

עלבים בהתפתחות הציונות:

מבשרי הציונות

במהלך המאה ה-19 נשמעו לראשונה הוגי דעות יהודים שקראו לשיבת ציון כפתרון למצוקת היהודים. הם העזו לחלום כנגד כל מה שהיה מקובל באותה תקופה בעולם היהודי, הם קראו ועודדו להתארגנות יהודים ליציאה מאירופה ולהקמת מדינה יהודית בא"י. הרב יהודה אלקלעי, הרב צבי הירש קלישר ומשה הס נחשבים למבשרי הציונות. הם זכו לכינוי זה "המבשרים" כיוון שקדמו לתנועה הציונית, היו הראשונים שבישרו על הרעיון הציוני- הקמת מדינה בארץ ישראל. עיקר השקפתם של מבשרי הציונות עסקה ברעיון שיבת היהודים לארץ ישראל. כל אחד מהם פנה לפלח אחר בקרב הקהילות היהודיות באירופה וניסח רעיון קצת שונה מהאחרים. (תוכלו למצוא בקמפוס ביחידה על מבשרי הציונות מידע לגבי כל אחד מהמבשרים)

מה היו האזרחים להשקפת צלמא?

תפיסת עולמם של מבשרי הציונות הושפעה מצמיחת **רעיונות לאומיים** באירופה ומהצלחת מאבקים לאומיים להקמת מדינות (מדינות הבלקן, איחוד גרמניה, איטליה). כמו כן תפיסתם הושפעה מהאנטישמיות כלפי היהודים וכן מהחשש מפני **התבוללות** בעקבות האמנציפציה.

הרב יהודה אלקלעי- מסרביה- הושפע מהמאבק ביוון לעצמאות – הושפע מפוגרום דמשק- תמך בפניה לשולטן העותמני ולמעצמות אירופה- יצא למסע שכנוע- עלה לארץ 1874

הרב צבי קאלישר- קרוב לרעיונות הנאורות בגרמניה- הושפע מרעיונות הלאומיות ושילב אותם עם רעיונות היהדות, כתה כמה ספרים, הפיץ באירופה את רעיונותיו וסייע בהקמת "מקווה ישראל" (בי"ס חקלאי)

משה הס- יהודי מנהיג סוציאליסט בגרמניה- המאבק הלאומי באיטליה ב1860 שינה את דעתו והוא היה בעד הקמת מדינה יהודית, קרא ליהודים להיות סוציאליסטים ולעבוד בחקלאות.

ח'ד'ח...ח'ד'ח...ח'ד'ח ח'ד'ח...ח'ד'ח...ח'ד'ח....

לדעת הרב קלישר והרב אלקלעי, הגאולה איננה אירוע חד פעמי אלא תהליך ארוך. אומנם הסיום יהיה בידי שמים, אך התהליך יתחיל בידי האדם בפעולות ממשיות מעשיות. הגאולה האנושית קודמת לגאולה הניסית. ולכן האדם הדתי צריך לפעול כדי לקדם את עלייתו של עם ישראל לארצו ואת התיישבותו בה. הגאולה תהיה הדרגתית, יש בגאולה שני שלבים.

שלב ראשון הוא השלב הטבעי התלוי באדם, בשלב הטבעי ירכשו היהודים את א"י מידי השולטן התורכי ויתחילו בהתיישבות. העולים יעסקו בחקלאות ומסחר ויחיו את השפה העברית.

השלב השני הוא הניסי עם בוא המשיח בו יתקבצו כל היהודים בגלות וישבו לא"י.

החידושים של המהפכה: תפיסת מבשרי הציונות הייתה חידוש, כי בתקופתם היהודים הדתיים האמינו שיש לשבת בגלות ולחכות למשיח. מבשרי הציונות טענו שעל האדם לקחת חלק פעיל בתהליך הגאולה. הגאולה לא תהיה נסית בלבד, אלא השלב הראשון לגאולה יגיע בדרך הטבע כלומר הוא תלוי באדם ואין בכך הפרה של ג' השבועות, של איסור דחיקת הקץ. עם ישראל צריכים להתחיל בעצמם לעלות אל א"י, לגאול וליישב אותה ואז יקיים הקב"ה את הבטחותיו וישפיע ברכה וגאולה לעמו.

חיבת ציון

התנועה "חיבת ציון" צמחה בקרב יהודי מזרח אירופה –ברומניה וברוסיה – בשנות השבעים והשמונים של המאה ה-19. התנועה שאפה לתחייה לאומית של היהודים במולדתם, בציון, באמצעות התיישבות יהודית בארץ ישראל – תחייה לאומית המבוססת על עבודת האדמה והמלאכה.

חובבי ציון שאפו לתחייה לאומית של עם ישראל בארצו, אך לא עסקו בפעילות מדינית: הם התרכזו בעידוד העלייה של החלוצים לארץ ישראל ובתמיכה במושבות הראשונות, בתקווה שחיזוקו של מפעל ההתיישבות יסייע לתחייה הלאומית. למעשה, יכולתם של חובבי ציון לסייע למושבות בארץ הייתה מוגבלת. אמנם הישגיה של "חיבת ציון" חלקיים בלבד, אך היסטוריונים רבים רואים בה את התנועה שהניחה את היסודות לתנועה הציונית של הרצל.

איך הכל התחיל?

במהלך שנות ה-70 של המאה ה-19 החלו לקום ברומניה אגודות רבות של יהודים שהחלו לחשוב ולתכנן את יציאתם של יהודים לכיוון ארץ ישראל. מצב היהודים היה לא טוב, זאת בשל היחס האנטישמי מצד השלטונות, ההטרדות והאנטישמיות עודדו ודחפו אותם למצוא פתרון דחוף. לאחר תחילת "הסופות בנגב" (1881) ברוסיה הוקמו שם עוד עשרות רבות של אגודות כאלו. כל אחת מהאגודות כללה יהודים מעיר או מאזור מסוים, לכל אגודה היה שם משלה, והן פעלו בנפרד.

לכל האגודות הללו היה רעיון אחד משותף: פתרון בעיית היהודים באירופה מצוי בעלייתם של

היהודים לארץ ישראל. לאגודות לא היה שום ארגון גג משותף, ולא היה קשר בין אגודה לאגודה. אך בגלל המכנה הרעיוני המשותף אפשר לכנות את כולם באותו הכינוי - "חובבי ציון". מתוך עשרות האגודות של חובבי ציון היו מספר קבוצות קטנות שהצליחו לממש את הרעיון: בשנות ה-80 של המאה ה-19 החל גל עלייה קטן לארץ ישראל. העולים הגיעו לארץ החל משנת 1881 והחלו להקים מושבות, כמו ראשון לציון, ראש פינה, זיכרון יעקב ועוד. אחת האגודות המוכרות יותר היא אגודת ביל"ו.

אגודות חובבי ציון זכו לחיזוק ממשי בעקבות **הספר "אוטואמנציפציה"** שחיבר יהודה לייב פינסקר. פרעות "סופות בנגב" הביאו אותו לכתוב את הדברים.

לדבריו, עם ללא קשר לארץ מסוימת נמצא במצב בעייתי, כמו מת-מהלך. היודופוביה (פחד מפני יהודים) היא מחלת נפש העוברת בירושה ואינה ניתנת לריפוי. האנטישמיות לא תחלוף ולא תשתנה, היא מושרשת בקרב העמים. האנטישמיות היא נטייה נפשית, וגם אם המדינות מחוקקות חוקים לטובת היהודים - אין זה אומר שהאזרחים יפסיקו לשנוא את היהודים. ההיפך הוא הנכון. הפתרון היחיד, טוען פינסקר, הוא לצאת מהמצב בו היהודים צריכים להתחנן לאמנציפציה מממשלות של עמים אחרים; חירותו של העם היהודי נמצאת במדינה עצמאית משל עצמו, שם העם ייתן לעצמו אמנציפציה - "אוטו-אמנציפציה", כלומר אמנציפציה עצמית. דבריו של פינסקר היכו גלים והשפיעו על יהודים רבים להצטרף לרעיון הציוני. בשנים אלו מתחילות האגודות הציוניות לשלוח חברים ראשונים ארצה, על מנת להתחיל ולממש את החזון.

ועידת קטוביץ

ב-1884 הוחלט על כינוס ועידה של נציגים מאגודות רבות, וב-6.11.1884 כונסה ועידה בעיר קטוביץ' שאליה הוזמנו 26 נציגים של אגודות "חובבי ציון" מכל אירופה (ובעיקר מרוסיה). ועידת קטוביץ' חיברה למעשה, את האגודות השונות לכדי תנועה אחת שנקראה "חיבת ציון". הועידה הייתה כינוס חשוב ומשמעותי, מכיוון שזו הייתה הפעם הראשונה שנציגי קהילות יהודיות שונות ממדינות שונות באירופה התכנסו יחד על מנת לדון בפתרון הלאומי.

חברי הועידה הגיעו למספר מסקנות והחלטות לגבי המשך דרכה של תנועת "חיבת ציון".

- יש לאגד את כלל אגודות חובבי ציון לתנועה אחת, שבראשה יעמוד פינסקר. בנוסף, יש ליצור לה גם הנהגה כלכלית מאוחדת.
- יש לפעול אצל שלטונות רוסיה כדי שיאפשרו את פעילות התנועה, ואצל שלטונות האימפריה העות'מאנית (ששלטו באזור ארץ ישראל) כדי שיאפשרו לממש את המטרות של התנועה.
- יש לתמוך בעולים לארץ ובמושבות שהם הקימו, וכן לשלוח משלחת לארץ ישראל כדי לבדוק את האפשרויות בה.

הרצל והתנועה הציונית

בנימין זאב הרצל נולד ב-1860 בהונגריה להורים יהודים משכילים ומתבוללים בעלי תפיסת עולם חילונית. בנעוריו עבר לווינה ושם למד משפטים וספרות. בתקופת לימודיו נחשף לראשונה לגילויי אנטישמיות. עם סיום לימודיו הוא מחליט לעסוק בספרות ובמחזאות. הרצל החל לעסוק בעיתונאות ובשנת 1891 הוא מתמנה לכתב בעיתון וינאי ידוע. הוא נשלח מטעם העיתון לפריז.

1894 - נקודת מפנה בחייו מהתבוללות לציונות

בצעירותו האמין הרצל שמצוקת היהודים (האנטישמיות) תיפתר אם יתבוללו וישתלבו בקרב העמים שבארצותיהם הם יושבים. התפרצויות אנטישמיות חוזרות ונשנות גרמו לו לחשיבה מחודשת. הוא הבין שהאמנציפציה נכשלה. בזמן שהותו בפריז מתרחש משפט דרייפוס הרצל העיתונאי מסקר את המשפט ומזדעזע. משפט דרייפוס ביטא את שיאה של האנטישמיות בצרפת, שנחשבה למדינה מתקדמת, דמוקרטית ותרבותית. המשפט זעזע את הרצל וחשף אותו לאנטישמיות ולשנאה הרבה שהייתה בחברה, בשלטון ובצבא הצרפתי. בעיני הרצל הפך דרייפוס המושפל לסמל של גורל יהודי האמנסיפציה, שמקבלים את שפתה, דרכיה, דעותיה של החברה המודרנית ורואים עצמם כשייכים אליה, אולם החברה חוסמת את אפשרות השתלבותם בתוכה ומשפילה אותם.

(משפט דרייפוס: אלפרד דרייפוס היה קצין יהודי בצבא צרפת. הוא הואשם בריגול על לא עוול בכפו. הצבא הצרפתי גילה שקצין מודיעין מעביר ידיעות צבאיות לצבא הגרמני, והאשמה הוטלה על דרייפוס, אף על פי שלא היה המרגל. לדרייפוס נערך משפט וכל צרפת סערה. הרצל נדהם לגלות שאף על פי שבצרפת נהנו היהודים משוויון זכויות, והשתדלו להשתלב בחברה הצרפתית במשך 80 שנה, הצרפתים עדיין שנאו יהודים ממש כמו פעם. הרצל ראה במו עיניו את ההמון הצרפתי צועק "מוות ליהודים" ו"היהודים בוגדים", והבין כי הצרפתים רואים בדרייפוס סמל לבוגדנות היהודית כולה. התנהגות זו חידדה אצל הרצל את ההבנה שאף על פי שמבחינה משפטית וחוקית לא הייתה אמורה להיות אנטישמיות, ואף שהיהודים ניסו להתערות בחברה שבתוכה הם חיו, השנאה כלפיהם לא נעלמה.)

הרצל במשפט דרייפוס הבין כי האמנציפציה נכשלה ואין כל סיכוי להשתלבות היהודים באירופה. האנטישמיות מושרשת עמוק בכל שכבות האוכלוסייה, וההתעוררות הלאומית ברחבי אירופה רק מחדדת את זרותם של היהודים. הרצל מבין שפתרון ההתבוללות לא יעבוד ושצריך למצוא פתרון אחר. היהודים אינם צריכים לוותר על הזהות הלאומית שלהם, להיפרך, עליהם להגדיר את עצמם כלאום ולהקים מדינה, "מדינת היהודים". בעקבות ההבנה הזו, כתב הרצל את ספרו: "מדינת היהודים", ובו תיאר את האופי של המדינה היהודית שצריכה לקום. הרצל טען שבעיית היהודים היא בעיה מדינית, ולכן גם הפתרון שלה צריך להיות מדיני ודיפלומטי.

אומר ועושה! פעילות הרצל:

- פעילות דיפלומטית להקמת המדינה היהודית, פעילות חוץ מול שליטי המעצמות. ניסיונות להשגת צ'רטר (אישור רשמי ממעצמות העולם להתיישבות יהודית בא"י להקמת מדינה עצמאית)
- פעילות פנים מול העם היהודי. הרצל נפגש עם מנהיגים ציוניים רבים וניסה לאחד את כולם לתנועה אחת, "התנועה הציונית".
- הרצל ייסד את "הקונגרס הציוני". כלומר, כינוס גדול של יהודי העולם. לקונגרס הוזמנו נציגי יהודים מכל הארצות, בעיקר ממערב אירופה וממזרח, כדי לייסד מעין פרלמנט יהודי. ב-29 באוגוסט 1897, התכנס הקונגרס הציוני הראשון בעיר באזל בשווייץ.
- כתיבת ספרים ובהם כתיבת רעיונותיו ופרסומם. ("מדינת היהודים", "אלטנוילנד")

בעקבות פוגרום קישינב ברוסיה ב-1903 הרצל החליט שעליו למצוא פתרון אחר, מוקדם ככל האפשר. חודשים לאחר הפוגרום, נערך הקונגרס הציוני השישי, היה זה קונגרס סוער במיוחד. הרצל הציג בו את "**תוכנית אוגנדה**". על פי התוכנית, תקום מדינה יהודית באוגנדה, כדי לתת מענה מידי לבעיית היהודים. התוכנית עוררה סערה, וכמעט קרעה לגזרים את התנועה הציונית הצעירה. הוויכוחים בדבר התוכנית היו קשים ומרים ובעקבותיהם כונה הקונגרס "קונגרס הבוכים".

עמדת התומכים בהצעת יישוב יהודים באוגנדה:

- התיישבות באוגנדה תפתור את המצוקות המיידיות של יהודי רוסיה שסבלו מפוגרומים, מדובר ב"מקלט לילה" להגנה על יהודים שנמצאים בסכנה.
- מדובר בפתרון זמני לעת עתה עד שנשיג את א"י. אנו מתפללים לשיבה לציון ומכל מקום בעולם לא נשכח ייעוד זה.
- ההתיישבות באוגנדה תאפשר לעם היהודי התנסות בעצמאות ובריבונות ותזכה את העם היהודי בהכרה בינלאומית.

המתנגדים להצעת אוגנדה טענו שאין לקבל שום הצעה ליישוב יהודים מחוץ לארץ ישראל, אפילו לא באופן זמני. "

תוכנית אוגנדה" לא תישאר בגדר "מקלט לילה זמני", אלא תהפוך לפתרון קבוע. אחרי שהיהודים יהגרו וישקיעו בבניית מקום אחד הם לא יתחילו שוב מחדש במקום אחר. אין להקים מדינה יהודית שלא בארץ ישראל. "אין ציונות ללא ציון". אחרי שתהיה מדינה יהודית, העמים האחרים לא יעזרו לנו להשיג את ארצנו.

לבסוף, לאחר ויכוחים רבים, החליט הקונגרס לקבל את עמדתו של הרצל בעניין "תוכנית אוגנדה" ושלח למקום משלחת שתבדוק את ההצעה.

הקונגרס הציוני השביעי התכנס בשנת 1905, כשנה לאחר פטירתו של הרצל. קונגרס זה דן שוב ב"תוכנית אוגנדה", לאחר שובה של המשלחת מביקור באוגנדה. המשלחת קבעה כי ארץ זו אינה מתאימה לצרכיה של התנועה הציונית. בקונגרס זה הוחלט להסיר את ההצעה הבריטית באופן סופי מעל סדר יומה של התנועה הציונית.

שאלה מרכזית שליוותה דיונים רבים בקונגרס הייתה בסיסית ביותר-

האילו דרך יש להקים מדינה לאדם היהודי?

ציונות מדינית

פעולות דיפלומטיות להשגת צ'רטר-

אנשי הציונות המדינית, ובראשם הרצל, טענו שאת המדינה היהודית יש להקים בצורה מסודרת ורשמית בשיתוף פעולה ובהסכמת המעצמות והמדינות. (אישור זה מכונה בפייהם: צ'רטר- זיכיון) לדעתם, רק התיישבות גלויה ומוכרת תוכל לפתור את בעיית היהודים. הרצל התנגד לעלייה ארצה ולבנייה בה, ללא אישור המעצמות. הוא חשב שאת המדינה צריך להקים בצורה מאורגנת ומכובדת, ולא כ"גנבים בלילה". כלומר, קודם יש לקבל אישור, ורק לאחר מכן לעלות לארץ ישראל ולהתחיל בהקמת המדינה. בנוסף לכך, הם טענו שמעצמות אירופה יהיו מעוניינות לעזור לעם היהודי להקים מדינה, על מנת לפתור את בעיית האנטישמיות בשטחן.

אנשי הציונות המדינית טענו שהתיישבות ללא קבלת אישורים וגיבוי, תגרום להחזרת היהודים לארצות המקור מהן באו ולבזבוז כספים לשווא.

ציונות מעשית

אנשי הציונות המעשית, שרבים מהם היו מיוצאי תנועת חיבת ציון, טענו שקודם כל יש להתיישב בארץ ישראל ולקבוע בה "עובדות בשטח", ורק לאחר כך יש לעסוק בהשגת הצ'רטר ממעצמות העולם.

לדעתם, הקמת מדינה תתאפשר רק על ידי פעולות מעשיות- התיישבות וחקלאות, ולכן אין טעם לחכות לאישור המיוחד. מה גם, שמצבם של יהודי אירופה איננו טוב - במזרח אירופה ובמערבה סובלים היהודים מתופעות מטרידות של אנטישמיות והצקות ולכן אין זמן לחכות עד לקבלת הצ'רטר, אלא לעלות לא"י ולהתיישב בה גם ללא כל האישורים הנדרשים.

נחזור ראש לאמפרי הציונות ומשם נמריא לציונות דתית....

גישתם המהפכנית של הרב אלקלעי ושל הרב קלישר, גרמה ליהודים דתיים רבים להצטרף לקונגרס הציוני. היהודים הדתיים מצטרפים לקונגרס הציוני כבודדים. משתלבים בפעילות הציונית ולוקחים חלק פעיל בהצבעות.

המזרח!... המזרח!... המזרח!... המזרח!... המזרח!... המזרח!... המזרח!... המזרח!....

הרקע להקמת תנועת 'המזרח':

בשנת 1901, הועלתה בקונגרס הצעה חדשה על ידי הסיעה הדמוקרטית, אחת המפלגות בקונגרס הציוני. זו לשון ההצעה: "מעתה והלאה, לא תעסוק התנועה הציונית "רק בעניינים מדיניים, אלא גם בענייני חינוך ותרבות." ההצעה עברה ברוב קולות, אבל גם גרמה לבעיות.

היהודים הדתיים בקונגרס חששו שהחלטה זו תביא לפעילות חינוכית של התנועה הציונית, כולל הפקת אירועי תרבות ברוח חילונית. בשל חשש זה, הביעו היהודים הדתיים את רצונם לפרוש מהקונגרס הציוני.

הרב יצחק ריינס, מעלה בפני היהודים הדתיים הצעה חדשה. במקום לפרוש, בואו נקים סיעה חדשה, סיעה דתית, שמצד אחד תשתף פעולה עם הקונגרס בעניינים מדיניים, ומצד אחר, תשמור על חינוך ועל תרבות ברוח יהודית דתית. הרעיון שמציע הרב ריינס הופך למציאות. ובתוך הקונגרס הציוני נולדה סיעת המזרח", ראשי תיבות של "מרכז רוחני". כאשר הוקמה תנועת המזרחי ניסחו ראשיה את מצע התנועה ואת עקרונותיה. מסמך זה נקרא "קול קורא".

התנועה הציונית הורכבה והונהגה על ידי אנשים חילוניים. כיצד הסבירו אנשי המזרח"י את שיתוף הפעולה שלהם עם אנשים חילוניים?

לדעת הרב ריינס השותפות של היהודים הדתיים בקונגרס לא נועדה כדי ללמוד מדרכי היהודים החילונים אלא כי יש לנו מטרה משותפת.

המתנגדים לתנועה הציונית.... המתנגדים לתנועה הציונית.... המתנגדים לתנועה הציונית....

המתנגדים לציונות: תפיסות עולם של יהודים, שבחרו לא להצטרף לתנועה הציונית, ואף התנגדו לה.

בעקבות האמנציפציה נוצר הזרם האורתודוקסי ביהדות בהנהגתו של החת"ם סופר. זרם זה שלל את האמנציפציה, וסבר שתפקידו של העם היהודי בעת המודרנית הוא לשמור את ההלכה הנהוגה ביהדות בלי לשנות בה דבר. האורתודוקסים ורבניהם אהבו את ארץ ישראל, שאפו אליה והתפללו לבניינה. רבים מאנשי זרם זה עלו לארץ ישראל בעידוד הרבנים, ופעלו רבות לקידום ההתיישבות היהודית בארץ, שנים רבות לפני שקמה התנועה הציונית.

אולם כאשר קמה התנועה הציונית היו רבים מאנשי הזרם האורתודוקסי שהתנגדו לפעילותה. התנגדות זאת נבעה משתי סיבות עיקריות:

הסיבה הראשונה והעיקרית הייתה, שאת התנועה הציונית הקימו והנהיגו יהודים חילונים. האורתודוקסים חששו שהצטרפות לתנועה הציונית, שמנהיגיה החילונים לא סרו למרות הרבנים, עלולה הייתה להיתפס כמתן לגיטימציה לתופעת החילון ולגרום לסחף נוסף של יהודים דתיים לעבר החילוניות.

סיבה נוספת שהביאה להתנגדות לציונות בקרב חלק מהזרם האורתודוקסי, הייתה התפיסה ולפיה יש איסור "לדחוק את הקץ", כלומר לגרום לזירוז הגאולה בדרכים אנושיות. תפיסה זו, שכנזכר הייתה נחלתם של חלק מבני הזרם האורתודוקסי, הסתמכה על מדרש שמופיע בגמרא, ולפיו כאשר בני ישראל יצאו לגלות השביע הקב"ה את עם ישראל ואת אומות העולם שלוש שבועות:

לתפיסת הזרם האורתודוקסי ה' הוציא את בני ישראל לגלות כעונש, ולכן אסור לעם ישראל לקצר את הגלות ולחזור לארץ ישראל מיוזמתם. עליהם לחכות בסבלנות לביאת המשיח ובזמן זה להיות כפופים לעמים הנוכרים. מלבד זאת, לא מתאים שהזרם האורתודוקסי יצטרף לתנועה הציונית כי היא בעלת אופי חילוני. זה עלול לגרום לעוד יהודים לעזוב את הדת.

הזרם הרפורמי התנגד גם הוא לתנועה הציונית.

הזרם הרפורמי נולד במאה התשע עשרה, בעקבות האמנציפציה, והיה נפוץ בעיקר בארצות מרכז אירופה ומערבה ובארה"ב. זרם זה הציג תפיסת עולם יהודית חדשה בשני תחומים: בתחום הדתי: התנועה הרפורמית טענה שיש להתאים את המצוות למציאות המודרנית, ולא לדבוק באמונות ובמצוות קדומות שלדעתה אין עוד הצדקה לקיומן. בתחום הלאומי: על פי התפיסה היהודית המסורתית היה למושג יהדות משמעות כפולה – משמעות דתית ומשמעות לאומית – הדת היהודית הייתה הדת של העם היהודי, ולכן כל מי שהאמין בדת היהודית גם השתייך לעם היהודי. התנועה הרפורמית התנגדה לכפילות זאת וביטלה את תפיסת היהדות כדת לאומית. האמונה בימות המשיח, והגאולה של עם ישראל, הוחלפו בחזון כלל אנושי של אחרית הימים, שבו ישרו בעולם שלום ורעות בין כל בני האדם. על פי תפיסה זו היהודים אינם צריכים לשאוף לחידוש הריבונות המדינית בארץ ישראל, אלא להשתלב כאזרחים נאמנים בארצות שבהן חיו, תוך שמירה על זהותם הדתית בלבד. כלומר בני הדת היהודית יוכלו להשתייך לקבוצות לאום שונות – כצרפתים, כאנגלים, כגרמנים וכדומה – כפי שהדבר קיים בקרב המאמינים בדת הנוצרית השייכים לעמים שונים – העם הצרפתי, האנגלי הגרמני ועוד. התפיסה הרפורמית החדשה ראתה בתנועה הציונית שריד לתפיסה קדומה ובלתי רצויה של היהדות, וגורם העלול להפריע למימוש ייעודה הכלל אנושי של היהדות.

המתבוללים בעקבות האמנציפציה איבדו חלק מהיהודים את זיקתם ליהדות והתבוללו. היהודים שבחרו בדרך ההתבוללות לא זיהו עצמם כיהודים. רבים מהם הרגישו שייכות ללאום שחיו בקרבו ושאפו לנצל את האמנציפציה שניתנה להם – כדי להשתלב בחברה הסובבת. התנגדותם לציונות נבעה מתוך חשש שהציונות תגרום לביטול הישגי האמנציפציה ולהעלאת דרישה לסלק אותם מהארצות שבהן חיו. יתר על כן, הם ראו בהתנגדות לציונות דרך הן להצדיק את האמנציפציה שניתנה להם הן להפגין את נאמנותם המוחלטת למדינתם. המתבוללים התנגדו לציונות, זו הייתה דרך להוכיח למדינה שבה הם חיו, שהם נאמנים רק לה.